

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul III. Nr. 107.

Constanța, Duminică 19 Februarie 1895.

20 bani numărul

Constanța, 18 Februarie 1895.

Neadmiterea celor 96 Români în listele electorale.

De cea ce ne temeam n'am scăpat.

Consiliul comunei Constanța, în ședința ultimă dela 12 curent, cu majoritate de 6 contra 1 vot, a respins reclamația d-lui A. Maleoci Petrescu, despre care am vorbit în numărul trecut, de a se trece în listele electorale cei 96 Români rezidenți în Constanța, pe motiv că n'au censul cerut de legea Dobrogei.

Pe lista prezentată de d-l Petrescu sunt uniți d-nt cu titluri academice înalte: doctori, licențiați în drept, în științe, în litere, în medicină, în teologie; magistrați, medici, profesori, instituitori, ingineri, pensionari, funcționari de toate gradele.

Este pentru prima dată, dela 1891 de când s'a ridicat taxa de 5 % asupra salariilor, ca această cestiune vine înaintea consiliului comunal.

Respingerea reclamațiunii trebuie atribuită mai mult interpretării ce s'a dat legii electorale de către onor. minister de interne în chiar anul desființării taxei, când s'a casat alegerea dela 10 Octombrie în persoanele aceluiași consilieri de astăzi, pe motivul că au luat parte la vot 53 funcționari, cari la acea dată numai plateau censul

Am protestat atunci prin chiar No. 1 al acestui ziar, și aduceam, pe lângă alte motive, de o ordine mai superioară, faptul ce ar fi trebuit să fie zdrobitor pentru deciziunea ministerială, că toți

cei 53 funcționari plățiseră deja censul cu trei luni mai înainte, dar n'am fost auziți de nimenea.

Am mai revenit de câte-va ori asupra acestei anomalii, tot fără rezultat; iar acum, aprofundând și mai bine studiul acestei cestiuni, am ridicat din nou cererea formulată, susținându-o *etiam contra omnes* din nedreptății de pe acele vremuri.

Dacă n'am putut isbuti să ni se treacă considerațiunile ce am dezvoltat în numerile trecute, avem totuși mângaierea de a fi deșteptat și aliat la părerea noastră voci și mai puternice și mai numeroase de cât ecoul ce pot produce slăbuțele noastre rënduri.

Mi se afirmă că un alegător la o comună rurală, împărtașind aceiași dorința, ca și noi, de a se modifica articolele incriminate, 50 și 51 din legea organică a Dobrogei, a contestat pe toți alegătorii din acea comună, pentru că nimenea nu intrunesc censul de 18 lei.

Asemenea contestații vin pentru prima oară înaintea instanțelor judecătorești. Vom vedea cum se vor interpreta legile ce guvernează materia electorală. Vom vedea dacă ordonanța din 92 a fostului Prefect, actualul general Scheletti, reducând censul în comunele rurale la 6 lei, a fost și este, sau nu, valabilă; dacă, valabilă fiind, ea nu este aplicabilă și comunelor urbane, și viceversa, nevalabilă fiind, dacă reprezentanța comunei rurale este legal s'au nelegal constituită.

Not nu putem mistui un lucru, anume: *cum se pôte ca la orașe să se aplice Legea Dobrogei din 1880, care a fixat censul electoral la 30 lei, iar la satele Dobro-*

gei să se aplice legile din 1882 și 1886, cari, reducând censul electoral la 6 lei, a decretat că toate dispozițiile anterioare, contrare acestor legi, sunt și rămân desființate?

Din două una: ori aceste legi posterioare au desființat Legea de organizare a Dobrogei (art. 50 și 51) ori nu le-a desființat, și atunci ele trebuie aplicate deopotrivă, la sate și orașe — Alta explicație nu e posibilă, fără a se isbi de nulitate toate alegerile consiliilor comunale rurale.

Chiar dacă instanțele, căror e deferită cauza, vor interpreta legea în sensul cel mai strimț, cum a făcut-o, pentru motive pur politice, ministerul de interne, și după acesta, în mod atât de puțin acceptat, actualul consiliu, noi tot vom agita această cestiune cum am făcut-o de la început, pentru motivele că: „In afara de cestiunea de drept, sunt considerațiuni de o ordine superioară de idei, considerațiuni naționale, cari trebuiau respectate. Noi românii din Dobrogea, avem între altele și datoria de a o românișa. Nu cum-va oare cel mai bun mijloc de a ajunge aci, este înlăturarea noastră dela cele mai elementare însușiri ale cetățeniei“

Dar menținerea acestei legi nu este nici măcar în interesul populațiunii locale, a orașului.

De regulă și de obicei se alege la Constanța locuitorii cel mai impuși și câte unul din fiecare naționalitate, acci pe cari comunitatea 'i desemnează.

În general vorbind, și fără suferare fie dis, mai toți candidații câți s'au prezentat la alegeri, de la 1880 și până acum, afara de câte unul sau cel mult doi, nu șcieau de loc sau prea puțin ro-

mănesce; căci acești oameni, la timpul lor, n'au avut lipsa, și mai ales n'au avut de unde învăța această limbă, populațiunea orașului și a împrejurimii fiind exclusiv ne-românească.

Cum au controlat ei, cum s'au înțeles ei cu Primarul, cu ajutoarele și cu întreg personalul administrativ?—se ved rezultatele pretutindeni, dar mai ales la Tulcea, unde ambii primari de până la 1893, au terminat cu pușcări.

Cum să discute ei cu un primar, fie el cât de bine ales de prefect sau Minister, cu un inginer, cu un medic, cu un contabil, casier etc., asupra multiplelor trebuințe ale Comunei, când ei nu înțelegeau o bôcă din idiomul celor ce învățesc și dispun de averea și administrarea comunei?

Nu este așa că, ast-fel cum se petrec lucrurile în Dobrogea, este cea mai amară parodie a regimului reprezentativ?

Unele greșeli mari, ce vor tăia adinc în viitorul Constanței, nu pot avea de cât aci originea lor: în faptul de a se fi ținut un *Peki-ii* (prea bine) la tot ce i-a putut trazon prin cap unui inginer,—a-dese-ori barbier de cea mai urâtă specie.

Iată de ce ar fi în interesul orașului să fie printre alegători și eligibili, ingineri medici, profesori etc.

Raportul Comisiunii Comunei din Constanța, privitor la vânzarea de locuri de case cu prețuri fixe.

Urmare și Fine.

Modalitățile. Considerațiuni generale

Parcelele de dat să fie clasificate în 2 sau 3 părți: O parte va servi pentru așezarea Românilor și celelalte două pentru cetățenii români de altă naționalitate. Locul, întinderea, numărul loturilor și suprafața fie-cărui lot, se vor determina de administrația comunală, după un tabel ce se va forma în proporțiune cu numărul cererilor și pe basă petițiilor date.

Intinderea fie-cărui lot să fie de

circa 300 m. p. după cum compoartă situația terenului, având facultatea administrația comunală a subdiviza lotul tip în două părți egale, precum și a da două loturi alăturate unei singure persoane, după cum va fi numărul cererilor și celor în drept a lua pământ și avându-se în vedere starea socială a petiționarului.

Prețul locului se fixează la 1 leu de m. p. ori-care ar fi întinderea și pozițiunea locului. Din care, drept garanție de stabilire și clădire, să se răspunda cu anticipație, înainte de tragerea sortilor după tabelul format mai dinainte, 20 % din prețul total, iar restul în 8 rate trimestriale, esigibile la începutul fie-cărui trimestru, cu clauză că cine nu va plăti la timp, pierde dreptul de proprietate și ratele respunse mai înainte.

Distribuțiunea loturilor la cumpărător să se facă prin sortii între diferiții membrii ai fie-cărui grup de loturi de 200, 400 și 500 m. p.

Termenul de clădire se fixează la 3 ani, după expirarea căruia locul neclădit, reîntră în stăpânirea comunei fără nici o despăgubire către cumpărător.

Numai după complectă achitare, după clădire și expirarea termenului de 3 ani, locul poate fi înstrăinat către un alt cetățean cu aceleași drepturi ca și vîndătorul și numai cu aprobarea specială a primarului orașului, fără de care vîndarea nu e valabilă.

La formarea tabelului de cei admisiți a cumpăra loturi pentru ambele cartiere să se prefere mai înteu locuitorii majori rezidenți în oraș, familiști și văduve cu copii, cari nu au proprietate în comună, și în urmă locuitorii majori din Dobrogea cari se vor stabili în mod real în aceste cartiere.

Cu această ocaziune găsim cu cale, D-lor Consilieri, să atragem atențiunea D-v. asupra împrejurării că stradele de pe planul de prelungire ale orașului în această parte ni se par prea dese. Examinându-se cestiunea împreună cu serviciul tehnic, pôte că s'ar găsi cu cale a se reduce vreuna din ele, ceea care duce la obor d. es, și cu modul acesta s'ar putea câștiga un număr oare-care de loturi, fără a se aduce vre-o vătămare aspectului estetic și igienic al orașului.

Aceste fiind D-lor Consilieri, vederile noastre în ceea ce privește e-

conomia dispozițiilor în virtutea cărora să se satisfacă legitimele cereri adresate Primăriei, vom încheia acest memoriu cu câte-va considerațiuni generale de care am fost stăpâniți în totă această expunere.

Mai înteu ideea de a se da loturi de teren cu prețuri fixe, oarecum mai estine de cât acele ce s'ar putea obține prin licitație publică, nu ne aparține nouă. Faptul dată de la 1880 și s'a repetat după 10 ani în aceleași condiții.—Acesta dovedește că foștii reprezentanți ai orașului, ca nișee adeverați parinți de familie, au apreciat just motivele ce persist încă și astăzi, că adevărat: nu numai banul—ce ar rezulta din o vîndare prin licitație a terenului de locuință, în virtutea căreia tot terenul ar putea intra în mâinile speculanților, adese ori streini de interesele țării,—ar face prosperarea orașului; ci că de alte considerațiuni, de un ordin mult mai înalt, trebuie să fim conduși în rezolvarea acestei cestiuni. Condiția principală a înfloririi orașului este în buna stare a locuitorilor lui, în înlesnirea mijloacelor de traiu pentru populațiunea măruntă, în stabilitatea ei, între care, ca primă condiție, este o locuință proprie și sănătoasă pentru factorii de capetenie, muncitorimea, pe umerii căreia se pörtă întreaga mișcare comercială a porturilor.

Ast-fel s'au înțeles lucrurile la Braila, și în acest oraș s'a dat de trei ori asemenea loturi mai înteu gratis și în urmă cu o plată foarte mică de m. p., și orașul Braila a devenit acum primul port, primul oraș bogat, înfloritor, curat și cel mai prosperând din toate orașele țării.—Tot ast-fel sau înțeles lucrurile la Iași, unde nu de mult s'a găsit că e necesitate a se mări orașul.

De asemenea considerațiuni a fost condus Statul român acordând gratis: loc de casă, de izlas, de pădure; locuri de rezervă pentru înmulțirea eventuală a locuitorilor și în plus o amânare de ori-ce dare pe timp de trei ani, ori căru locuitor ar veni să se stabilească în Dobrogea.

Ast-fel fiind, ne este permis a conchide, că tot spre acest finit s'a cedat de către Stat comunei Constanța terenul de aproape 1000 hectare ce constituie moșia orașului. Prin distribuțiunea de locuri de locuință cu un preț relativ mic, noi nu facem

de cât intrăm în vederile economice ce Statul le practică pentru conducerea intereselor obștești ale Dobrogei.

Dacă se insistă asupra unui «cuartier românesc» după cum delegații unei întruniri o fac și prin petiția ce ne-a fost trimisă, prin această trebnie înțeles că într'un oraș în formațiune, a cărui populațiune e atât de eterogenă și eterodocsă, e lucru prea firesc. ca fiecare neam. cu aspirații culturale deosebite, cu obiceiuri, moravuri și credințe deosebite, să-și aibă cartierul său, după cum de fapt există această deschilinire în toate orașele și chiar satele cu populațiune mixtă.

Că nu se va da pământ de cât românilor și cetățenilor români, norma e stabilită de legile speciale ale Dobrogei, de sub autoritatea cărora nu ne putem sustrage, întru cât aceste dispozițiuni nu sunt abrogate — Dar în afară de această considerație, e cestiunea: dacă o favoare e stabilită prin această, ea nu poate fi acordată și supușilor streini; căci, de sigur, nu milioanele lor. ci ale țării de peste Dunăre vor fi versate pentru prosperarea acestui oraș.

Cât pentru obiecțiunea unora că, prin faptul creării de foburguri noi, s'ar putea vătăma interesele vechiului oraș — în interiorul căruia tot mai sunt câte-va locuri virane, prin depasarea activității economice și comerciale în aceste părți, — această obiecțiune e desmintită pretutindenea de realitatea faptelor în toate orașele prosperând. În spijinul nostru nu vom invoca starea lucrurilor din Braila, oraș pe care ne este în gând a-l imita — unde centrul nu numai că n'a pierdut, ci a câștigat mult din prelungirea orașului, dar chiar la noi: întru nimica nu se resimte vechiul oraș de creațiunea noului oraș în lungul sioșelei Mangalia, din potrivă, cu cât orașul se mărește și populațiunea se înmulțește, pe aceiași măsură centrul se dezvoltă și devine mai înfloritor, dovadă clădirile mari și tot mai falnice ce zilnic se ridică în această parte.

Finind espunerile noastre, respectuos le supunem deliberațiunilor D-v. înapoi și petițiunile ce ni s'a trimis — rămânând ca în spiritul propunerilor ce vor fi admise, să se formeze condițiunile definitive și de detaliu cu care locurile se vor vinde.

Consilieri (P. Grigorescu.
(P. Penceff.

16 August 1894.

Balul cu tombola din Cusgun

Pătrunși de dorința de a se ajuta elevii lipsiți de mijloace și diligenți la învățătură, parte din învățătorii plășii Traian, au organizat darea unui bal cu tombola în comuna Cusgun. În seara zilei de 4 Februarie, saloanele localului de școală din această sătească comună, fură populate de numeroase persoane, iar lautarul anunțară prin obișnuitul vals începutul balului la ora 8. Intre cei prezenți s'au putut distinge pe doamnele Constantinescu, Marinescu, Rengescu, Andreescu, Negrescu, Balaban, Dumitrescu, Romilo, Vasiliu, Stehan, Bindea, Enachescu și Mițulescu; iar între domnișore am putut distinge pe gingașa d-șora Zoe Rîmnicean, în costum național, P. Ionescu neobosită dansătoare și drăgalașa d-șora Maximovici.

Dintre domnii cari au onorat acest bal au fost d-nii sub-prefecți N. Constantinescu și Bereștean, d-nii Balaban, L-t: Șoimaru, L Gheorghiu, Popescu, I. Constantinescu, Dănăchescu, Fētu, Mocanu, precum și membrii comitetului Negrescu Bindea, Rengescu, Stehan, Dumitrescu, Marinescu Enachescu, Mițulescu, Primarul Comunei și alți domni și doamne de distincțiune.

Tombola a realizat un beneficiu de 301 lei, iar petrecerea a durat până la orele 6 dimineața în cea mai mare veselie.

În numele tinerei populațiune școlare, comitetul aduce căldurose mulțumiri, următoarelor persoane, cari au bine-voit a colecta pentru tombolă, diferite obiecte: D-nilor Constantinescu și Bereșteanu; D-rei Rîmniceanu, Enişenlia; D-nei Negrescu, Parachior; D-nei Enăchescu, Bairamdede; D-nei Stehan, Asarlăc; D-nelor Romilo și Rengescu, Cusgun; D-nei Vasiliu, Mârleanu; D-nei Andriescu, Beilic; D-rei Ionescu, Cochirleni; D-nei Atanasie Oltina; D-rei Macsimoviciu, Caranlăc și D-lui Gheorghiu, Dobromir. Prețiosul concurs a D-lui N. Constantinescu, sub-prefectul plășii respective, a adăugat mult la activul D-sale și a dat doveștile cele mai neluocnice, despre interesul ce poartă școlii române.

În sfârșit, iată că într'o comună depărtată de ori-ce orașele, situată aproape în mijlocul celei mai izolate plăși din județ, prin stăruințele persoanelor bine-voitoare, s'a putut obține un rezultat favorabil școlărilor din această plasă. Până și cei ce esitați și pronunțau cu mirare cuvintele de: bal și Cusgun! au rămas

surprinși de succesul realizat. Întreprinderi de asemenea natură mai influențază și asupra dezvoltării și întăririi sentimentului național în clasa muncitoare. Frumosa și bogata colecțiune a tombolei, compusă din diferite obiecte de lână și bumbac, lucrate cu multă măiestrie de Românele Dobrogei, dădea acestei sărbări un caracter adevărat național; iar puținele lucruri urbane, complectă variațiunea colecțiunii. Din punctul de vedere al sociabilității, s'a observat o înălțare educativă. Sătenii prezenți aveau o satisfacțiune pronunțată, observând onoarea ce li se făcea produselor lor; iar când după nemțescul vals, li se cântară o horă românească, bucuria lor era n-apusă. În curând vom comunica și modul întrebuițării beneficiului acestui bal.

Comitetul.

GLUME

Cine vrea să se edifice asupra «Stărei economice a României», citească cele una și jumătate colone ale *Sentinelii* penultime, al cărei prim-articol poartă acest titlu, în care — sermană maimuțarie — se tratează despre: datoria publică a țării, despre șosele, drumuri de fer, fortificații, escedente bugetare, creditul public și «clasa agricolă», care după confratele nostru, ar fi «stupul de miere al poporului român.» — de sigur cel din orașe — căci «sunt oameni cărora le-a murit vitele din cauză că le-a lipsit nutrețul, chiar ei duc lipsă.» — Bieții noi redactori!

În numărul din urmă se dă la o vrajbă cu noi, începând astfel: «Ce spui soro!».....

Pus'ați încălțea și mâinile în șolduri? cum se cuvine unei surate!?

O întrebare serioasă. Ce tot aveți cu secretarul Mangaliei?

Când atacați un funcționar trebuie să produceți fapte precise. Când atacați pe un particular trebuie să dați probe. Altmintrelea lumea e în drept să dică: nu cum-va li se atacă onoarea, pentru că nu s'au lăsat a li se ataca punga?

Aflăm că «Aurora» care înțepenise în țescurile tipografului Niculaescu, va apare astăzi; se vede că confratele se ține de proverbul: mai bine târziu de cât nici o dată.

Informațiunii

Apelul D-lui Malcoci, pentru înscriere în listele electorale a celor 96 persoane, s'a sorocit pentru ziua de 3 Martie. — Apelul va fi susținut de toți d-nii avocați din Constanța.

Complectăm aci ceea ce am dis în numărul precedent: Nu era mai

bine, pentru înlăturarea tuturor nedumeririlor, tuturor ostenelilor ce acest proces provacă, să se fi făcut un articol de lege — dacă ordonanța prefectului Scheletti nu s'a aplicat și la orașe — prin care să se fi dispus:

Dispozițiile electorale ale Legii Dobrogei, nu privesc și pe cetățenii români trecuți aci de peste Dunăre, cari, deja fiind cetățeni și alegători, nu pot perde cu nici un chip dreptul de vot în comunele unde reșed?

Confuziunea dispărea atunci din mintea chiar și a celui din urmă cetățean.

Prin numărul precedent am stăruit, fără efect, ca trenul local să plece din Cernavoda cu o oră mai târziu, ca să poată aduce în aceeași zi pasagerii din Moldova, Buzău, Galați și Braila

Ce este pricina de nu se dă traficului public această satisfacție?

Până la altă explicație, noi nu vedem aci de cât interesele de «ciupeală» ale antreprenorilor birtului din Fetești și hotelierului D. C. F. din Cernavoda, unde ori ce pasager din aceste părți e silit a perde 24 ore, pentru a sosi în Constanța a doua zi la orele 6 p. m. în loc de a sosi în aceeași zi la orele 7 p. m.

Vom repeta această cerere până ni se va da: ori un răspuns de non possumus, convingător, ori satisfacția

pe care o cerem în interesul public.

Consiliul comunei Constanța, în ședința dela 12 corent, conformându-se ordinului celui din urmă al d-lui Ministru de Interne, basat pe rapoartele prefecturii locale, a decis deposedarea d-ilor tinătorilor de vii sădite pe terenul Comunei, fără autorizația ei, și scoterea acestor vii în vânzare prin licitație publică, la care vor fi chemați și posesorii viilor.

Vom reveni asupra acestei afaceri destul de importante prin soluțiunea ce s'a dat chestiunii viilor sădite în Dobrogea pe proprietăți streine și fără autorizație prealabilă.

La 11 corent, în sălile școlilor ellene, s'a dat balul — iar cu tombolă — funcționarilor publici, secțiunea Constanța. — A fost lume multă și bună, ca și altă dată, iar damele în toaletele cele mai elegante. Ceea ce a stricat balului de astă dată, a fost tombola, care în schimbul unor obiecte cumpărate, a luat petrecerii cele mai potrivite ore. Balul a ținut până la 6 dimineața.

O mică întrebare onor: Comitet auxiliar: dacă s'a vădit că nu se pot stringe obiecte, nu se putea face acest bal și fără tombolă? Uf, aceste tombole!

O altă întrebare. Sunte a informații că după ce plecaseră mai toți invitații, muzicanții voind să cânte marșul «Desteapănate Române», un domn i-ar fi oprit, cerând cu insistență să cânte «Ciardașul» la locul frumosului imn național.

Rugăm pe d-nul N. L. președintele societății funcționarilor din Constanța, să ne comunice numele acelui domn de Ciardaș-iubitor, d-ori de-i putem face o scurtă biografie, spre a-l cunoște mai bine lumea.

D-lu Octavian Moroian, proprietar și fost cultivator la Caramurat, ne trimite o frumoasă și măgulitoare scrisoare, dată din comuna Stăneuca, jud. Braila, prin care ne anunță surprinsă plăcută că a făcut că-l-va abonați printre acei ce, deși străini de interesele Dobrogei, recunosc «cincalulabilul folos» — cuvântului e al autorului scrisorii — ce Constanța aduce dobrogenilor și națiunii. — Mulțumim amicalui nostru de încurajarea se ne face și i cerem scuzele noastre, că, nesciindu-i adresa, nu i-am putut trimite ziarul până acum.

Aflăm cu plăcere, că Comitetul Sylogului Elin „Elpis” din acest oraș, a distribuit o sumă de peste 300 lei, în ziua de 12 ale corentei, la săraci fără distincțiune de naționalitate și religione.

Aceste acte de bine-facere le publicăm cu bucurie urând viața îndelungată acestei instituții a cărei scop este instrucțiunea publică și ajutorarea celor lipsiți de mijloace de viațuire.

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA

„Universală”

+ 36 — Piața Independenței — 36 +

GR. M. GRIGORIU

+ 36 — Piața Independenței — 36 +

CONSTANȚA

LIBRARIA

Este asortată cu tot ce se atinge de articole de librărie; precum:

Papeterie bogat montată cărți școlastice, de scințe și diferite romane în limba ROMÂNĂ ȘI FRANCEZĂ

Articole de pielărie, albume de fotografii și poezii, port-notise etc. etc.

Colecțiune de diferite tablouri, cornise pentru fotografii.

JUCĂRII DE COPII ȘI PĂPUȘI.

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țara și străinătate.

TIPOGRAFIA

Asortată cu diferite litere taștura cea mai modernă poate efectua ori-ce lucrare precum:

Cărți, Ziare, Afize, Registre, Adrese, Circulari, etichete, Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă, și de doliu.

Deposit de tot felul de imprimăte și registre necesare Domni or Perceptorii, Onor. Primării și Epitropiilor de B seriei.

LEGATORIE DE CĂRȚI

Efectuarea prompte și prețurile cât se poate de moderate.